

EGY JÓ GYAKORLAT: A KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT IMPLEMENTÁCIÓJA A NEMZETKÖZI TAPASZTALATOK TÜKRÉBEN

BODÓ MÁRTON,
HAJDÚSZOBOSZLÓ
2014. OKTÓBER 9.

SZÉCHENYI 2020

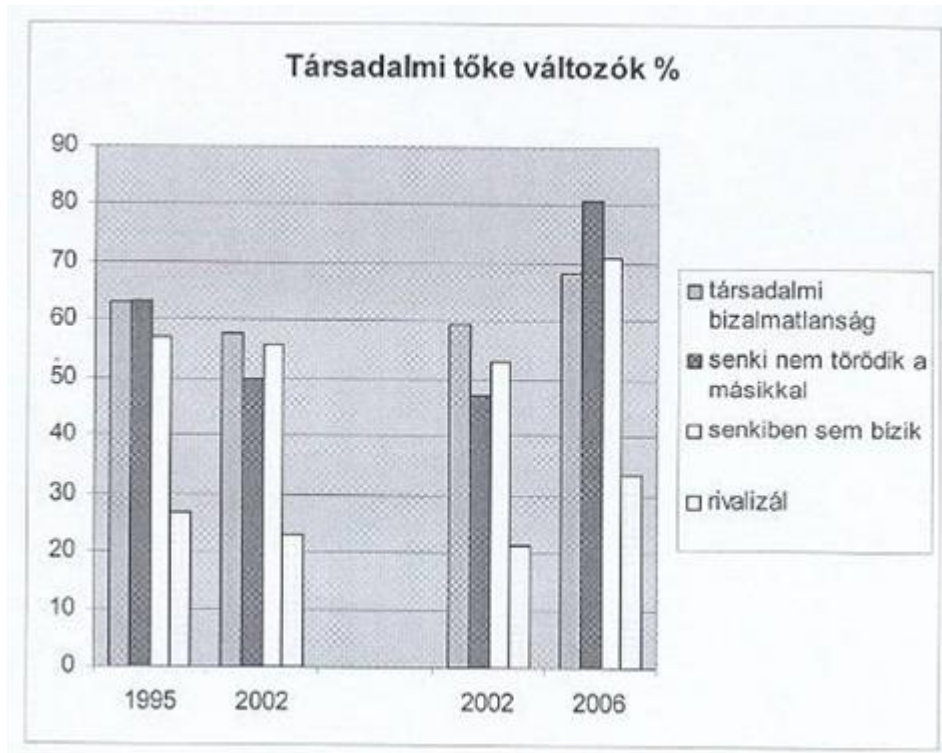
MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

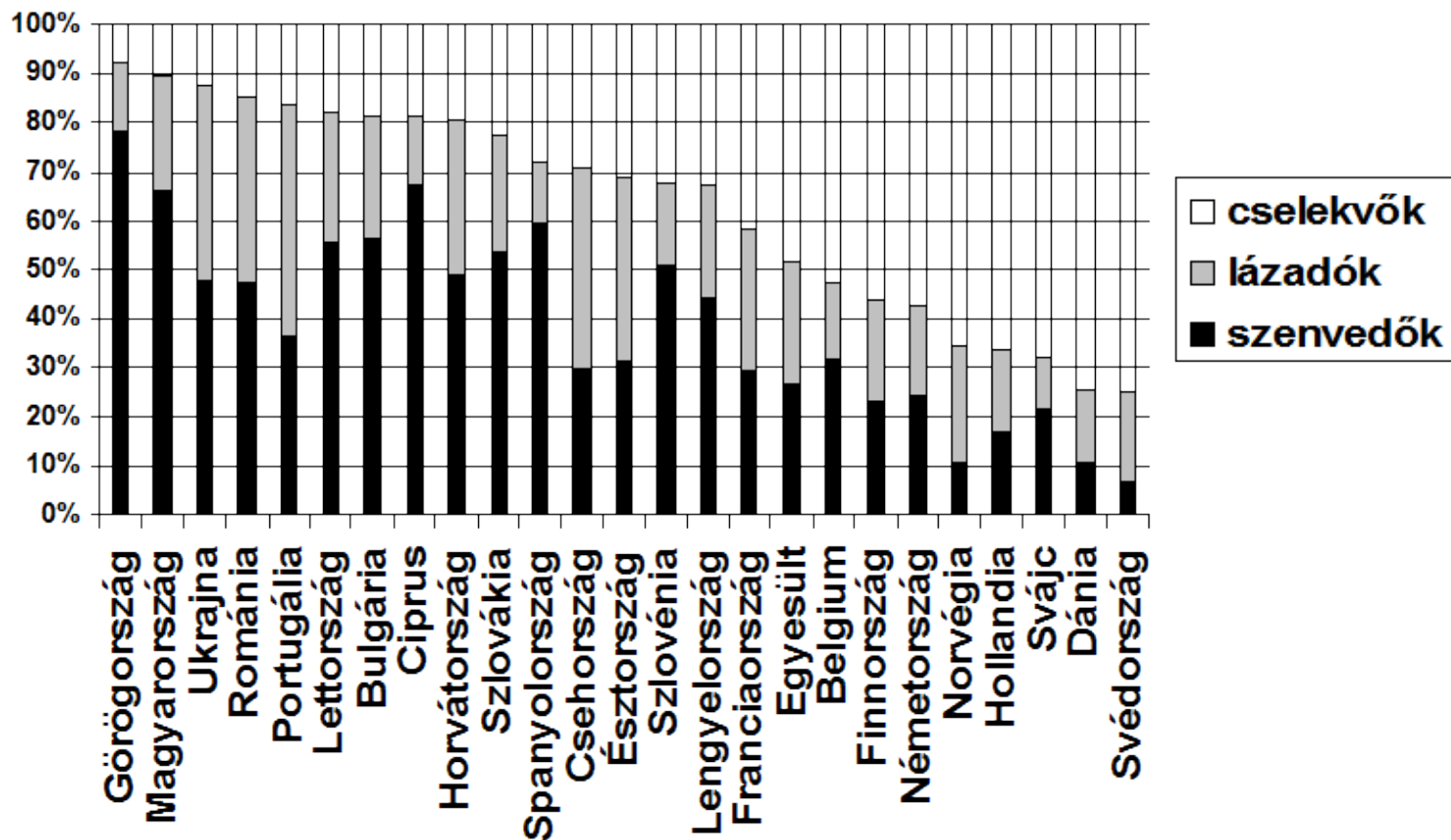
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Modellek a világban

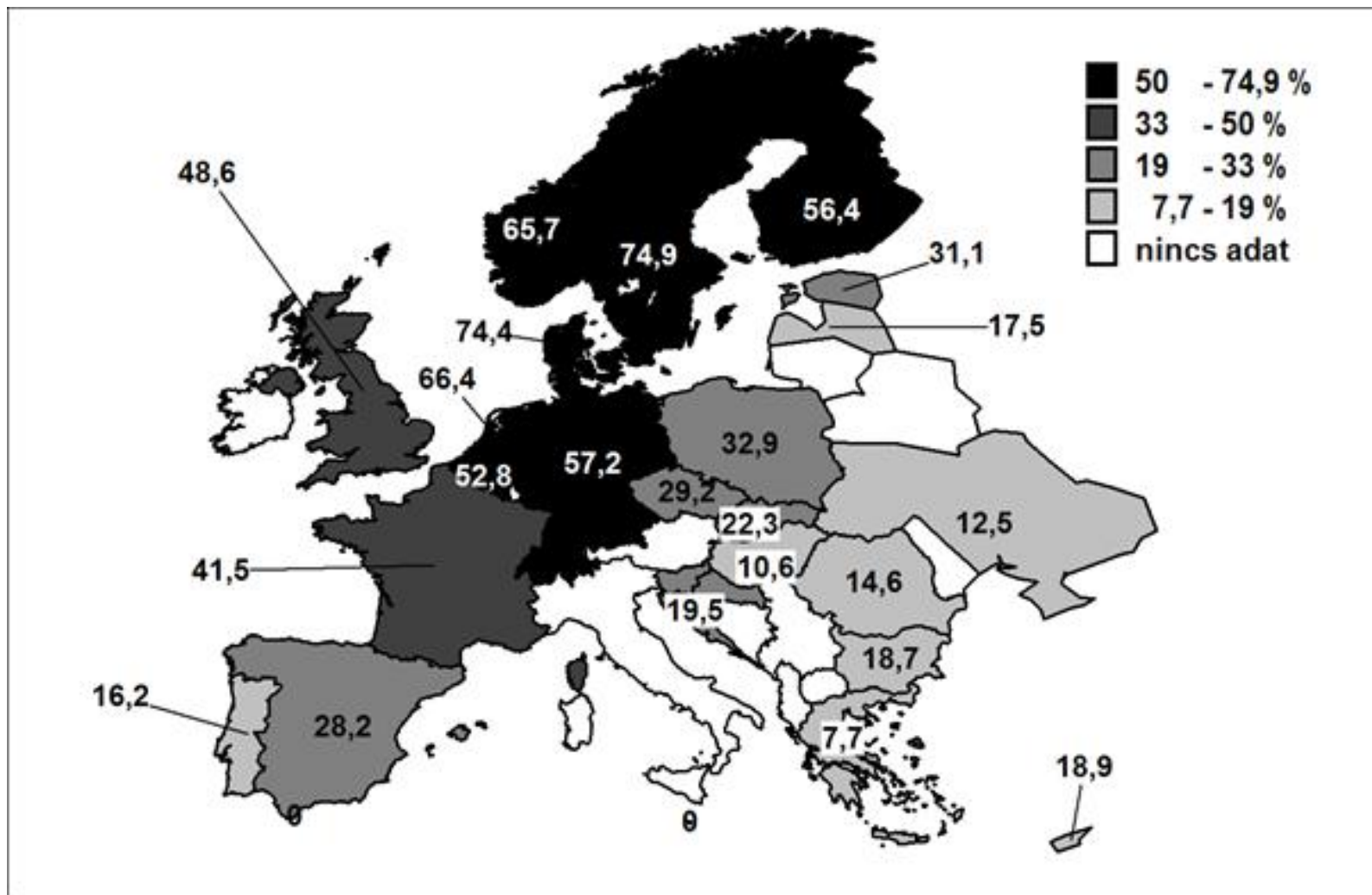
Forrás: Skrapski Árpád–Kopp Mária: A bizalom mint a társadalmi tőke központi jellemzője, 2008.

A „cselekvők”, a „lázadók” és a „szenvedők” megoszlása az egyes európai országokban

Csepeli György–Prazsák Gergő (2011): Az el nem múltó feudalizmus

Cselekvő polgárok aránya Európában 2008.

Az önkéntesek kor szerinti megoszlása az Európai Unióban

A tendencia	Az országok
Fiatal emberek és fiatal felnőttek legaktívabbak az önkéntességben (15-30 év)	Bulgária, Csehország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország
Felnőttek a legaktívabbak (30-50 év)	Belgium, Ciprus, Dánia, Észtország, Finnország, Magyarország , Portugália, Svédország
Önkéntesség viszonylag magas szintje minden korcsoporton keresztül	Ausztria, Franciaország, Németország, Írország, Olaszország, Hollandia, Egyesült Királyság
Idősebb emberek növekvő részvétele	Románia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Belgium

Forrás: Volunteering in the European Union, GFK, 2010.

A közösségi szolgálat Európában

Szolgálat az oktatásban

Szolgálattan

Közösségi szolgálat
egyes iskolákban
vagy
tartományokban

Egész
országra
kiterjedő
közösségi
szolgálat

Bizalom, társadalmi tőke

Társadalmi segítőkészség Európában

- Betegek és fogyatékossgal élők iránt **66%**
- Időseknek **63%**
- Szomszédnak **53%**
- Bevándorlóknak **26%**

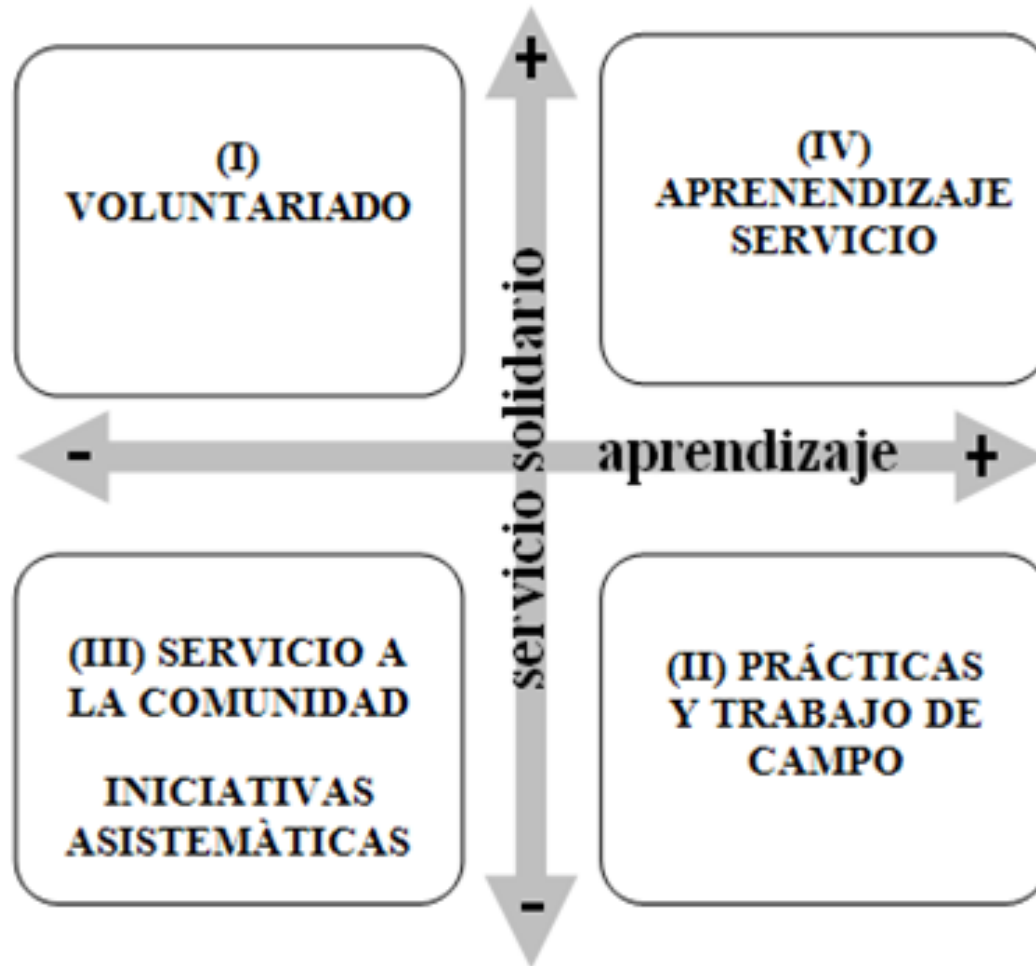
Géczi–Sik, 2009.

Magyarországi diákok 2012

- 24% fiataloknak magányos
- A számítógépet használók között nőtt a segítségnyújtás
- Csökkent a példaképek száma. 2011-ben 45%-nak nincs példaképe

Ifjúság 2012. kutatás

Fogalmak

Programok csoportosítása

Szolgálat és tanulás tipológia (Sigmon, 1994)

Szolgálat- TANULÁS

A tanulási célok elsődlegesek; a szolgálat eredménye másodlagos

Pl. szakmai gyakorlat

SZOLGÁLAT- tanulás

A szolgálat eredménye elsődleges; a tanulási célok másodlagosak

Pl. önkéntes programok

szolgálat-tanulás

A szolgálat és a tanulás céljai teljesen mások
Pl. idősek otthonában parti szervezése, az idős ügy tanulmányozása, társadalmi demográfiós problémák, ellátórendszer

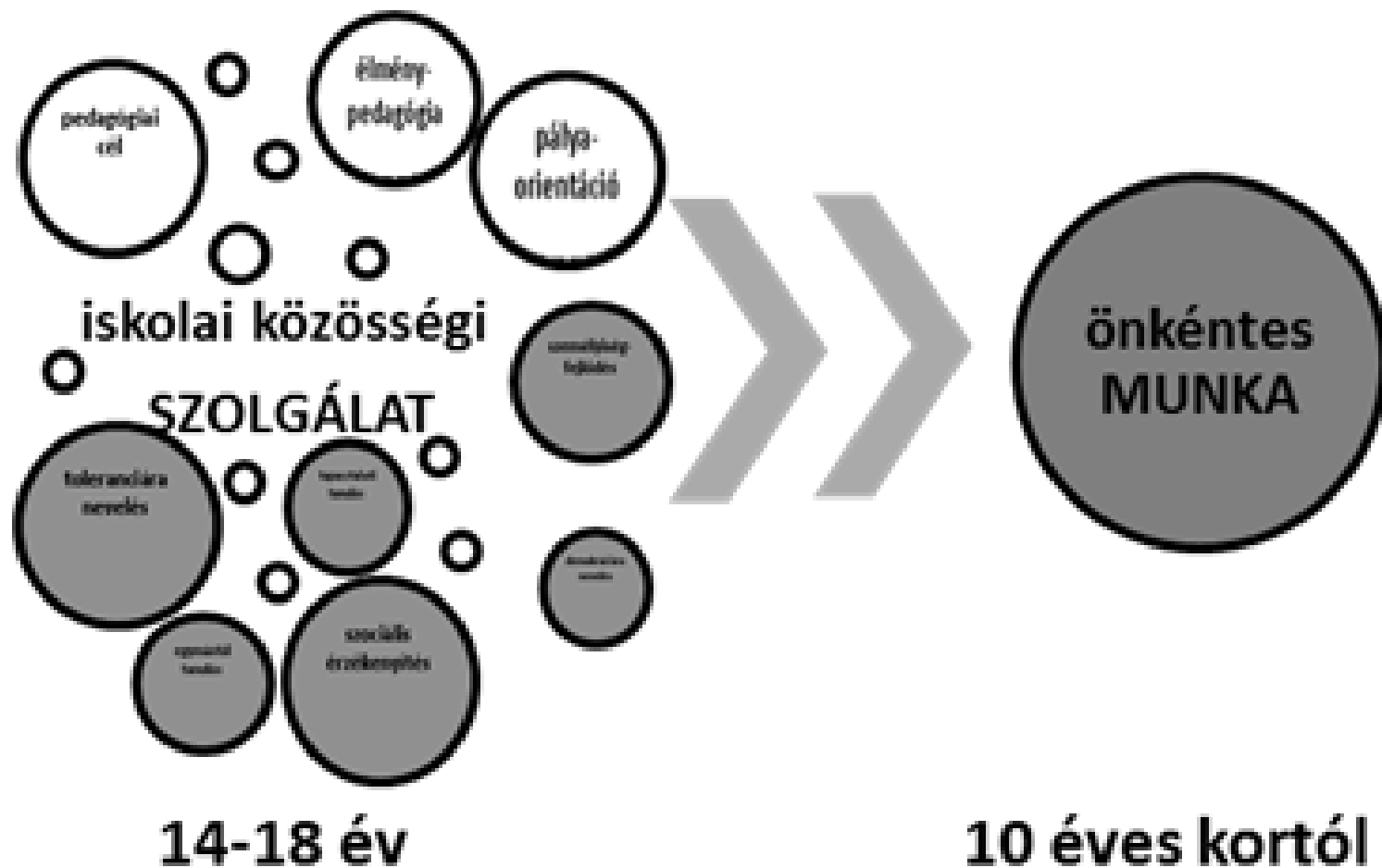
SZOLGÁLAT- TANULÁS

A szolgálat és a tanulás céljai egyenlő súlyúak, és mindkettő hozzájárul a másik eléréséhez minden résztvevő esetén
Pl. Fuss a fényben, Kattinst rá nagy!

Fogalmak itthon

Közösségi szolgálat és önkéntesség

Állampolgári ismeretek 4 ország:

- Németország: Az iskoláknak támogatni kell minden szinten a civil, karitatív szervezetekkel való kapcsolatokat az iskola környezetében (Bambergi Franz Ludwig Gimnázium)
- Olaszországban kötelező kapcsolatot venni fel az iskolának a helyi önkormányzattal, rendőri szervekkel, kulturális, sport szervezetekkel
- Franciaországban az általános iskoláknak kell kapcsolatot ápolni az önkormányzattal, kulturális, szociális, sport szervezetekkel.
- Hollandia minden középiskolai oktatásban 30 óra érettségi előfeltételként

Franciaország

Pratiques citoyennes, 2007

- 43,6% vett részt tanórán kívüli tevékenységben
- Minden 2 diákból 1 sportolt valamit
- Minden 4 diákból 1 művészetekkel foglalkozott
- Minden 7 diákból 1 humanitárius segítség
- Minden 4 diákból 1 végez alkalmi önkéntességet, rendszeresen 3,9%
- Semmilyen tevékenységben korábban nem vettek részt + jövőre nem akarnak semmiben részt venni 81.2%

A társadalmi gyakorlatot Hollandiában

2007-ben a középiskolákban bevezette a közösségi szolgálatot (2011-ben érettségizők). 30 óra közösségi szolgálatot végezni a nonprofit szektorban, heti egy napon, három hónapon át (197.000 fiatal).

A 2018-ban érettségizőktől kezdve a holland kormány visszavonta a közösségi szolgálat kötelező érvényét forráshiányra hivatkozva. Egyszerre kaptak támogatást az iskolák és a nonprofit szektor.

Ontario állam, Kanada 1999

40 óra community service strukturálatlan 4 év alatt 175.000 diák kb. egy évfolyamban a középiskolában

Diákok 15% CSAK 40 órát,

36%-uk + 40 óra alatt,

49%-uk + 40 óra felett

A mandatory programban résztvevők 51% egyetemen is önkéntes, a nem mandatory programban 43% vált önkéntessé.

A mand. 78% iskolán belül, a nem mand. 68% iskolán kívül.

A mand. program területei: nonprofit szervezeteknél: 66% egészségügy:33%, iskolarendszeren belül: 68%, sport: 58%, helyi közösségben 55%, egyházi szervezetnél 35%.

Ontario szervezés: kivételek

A diák osztályát érintő **szakmai látogatás, munkatapasztalat,**
a kijelölt időszak **iskolanapjához kapcsolódó programok,**
az ebédszünet idején és pótidők alatt végezhető tevékenységek megengedhetők,
16 év alatti fakitermelés,
bányászati környezetben folytatható tevékenységek,
15 év alatt gyárban folytatható tevékenységek,
14 év alatti korosztálynak minden munkahelyen végzett tevékenység és ha
nincs felnőtt felügyelete,
a bérért végzett munkák egy munkahelyen,
jármű üzemeltetés, kéziszerszámok, állványozás,
gyógyszerekkel vagy kezeléssel kapcsolatos adminisztráció,
kezeléssel kapcsolatos „kijelölt anyagok” feliratú dolgok kezelése,
bank és értékpapír kezelés, ékszerekkel foglalkozás, antik bútorok, egyéb értékek,
vámok, házimunkák, személyi rekreáció,
bíróságok által szervezett programok, próbaidős programok, szabálysértők
közösségi szolgálata,
kereskedelmi tudást igénylő tevékenységek, amelyek a vidéki önkormányzat
szervezésében történnek.

Maryland állam USA 1993

- 24 oktatási körzet, évente 55.000 érettségiző diák, 5-12. osztály között 75 órás diákszolgálat.
- Lehet iskolán belül és kívül, és lehet 1 év alatt is teljesíteni.
- Felkészítés–cselekvés–reflexió egysége.
- Standardok: helyi szükségletek, oktatási célok, reflexió, partnerség, cselekvési terv, kölcsönösség, felelősségtudat fejlesztése

Maryland tevékenység szabályai

- A választói neveléssel kapcsolatos aktivitás elősegítése.
- A szervezett keretek és szükséges előzetes engedélyek nélkül a tevékenységek nem számolhatók el.
- Elsődleges cél az iskolai közösség segítése pl. kórus, ha a standardoknak eleget tesz.
- Nem lehet része **a bevétel**, más munkájának **helyettesítése, pénzt termel vagy fizetéssel jár.**
- Minden olyan tevékenység térítés vagy vallási szertartást segít nem számolható el.

Amerikai kutatási eredmények

Journal of Experiential Education, 2011

Christine I. Celio, Joseph Durlak, Allison Dymnicki:

A Meta-analysis of the Impact of Service-Learning on Students

A közösségi szolgálat diákokra gyakorolt hatásának metaelemzése

A diákok attitűdformálásában kimutatható a program eredményessége:

az önismeret,

iskolához és tanuláshoz való viszony,

állampolgári elkötelezettség,

szociális érzékenység,

tanulmányi eredményesség tekintetében.

Az Egyesült Államokbeli National Youth Leadership Council (Nemzeti Ifjúsági Vezető Tanács) ajánlásai:

- A service-learning programokat érdemes a kerettantervbe integrálni,
- A szolgálat értelmes feladatokból álljon,
- Fontos a reflexió,
- Legyen sokszínű,
- Vegyék tekintetbe a fiatalok véleményét,
- Legyen hangsúly a partnerségen,
- Fontos a mérés-értékelés,
- Az időt és az intenzitást hangolják a feladathoz, a helyi igényekhez.

<http://www.nylc.org/>

Amerikai kutatási eredmények

- a oktatási kerület támogatása háromszorosára növeli a program bevezetésének a s-l valószínűségét
- az alacsonyabb jövedelmű területek iskoláiban kisebb a valószínűsége, hogy van service-learnig program
- fontosabbnak látják az állampolgári és szociális képességek fejlesztését, mint a tanulmányi eredményességhez való hozzájárulását
- az iskola feladata és felelőssége az aktív állampolgárságra nevelés
- 85%-a az összes állami iskolának szervez ilyen típusú tevékenységeket
- a programban szereplő középiskolák 43%-ában kötelező
- teljes állású koordinátor van 8%-ában az iskoláknak, 18%-ában félállású, 74%-ában nincs koordinátor.

Nemzetközi tapasztalatok 2.

A 15-20 éves kor a lehetőségek kora:

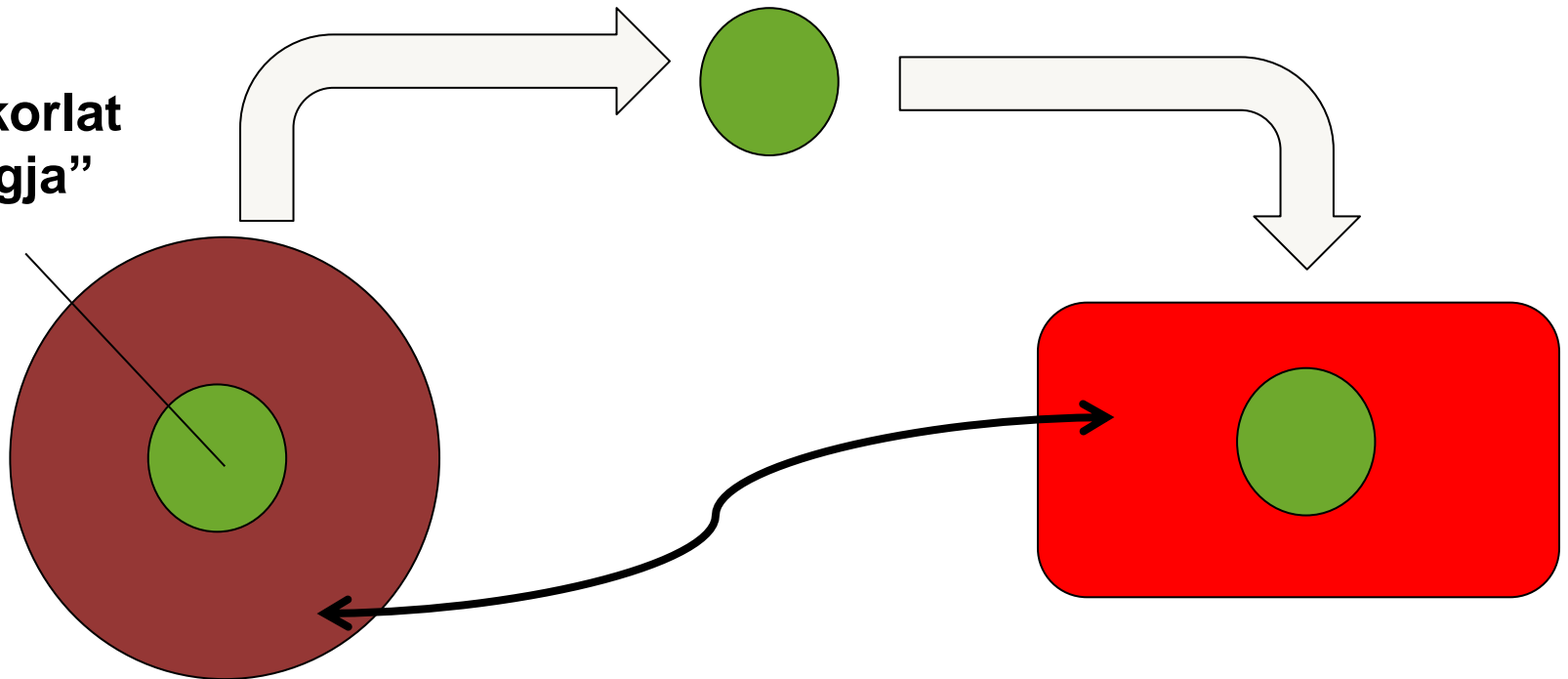
- más generációkkal való találkozás, tanulás
- a különbségek értékelése és elfogadása
- élettapasztalat gyűjtése
- önismeret fejlesztése
- kommunikációs készségek,
problémamegoldó készségek fejlesztése

IKSZ fejlesztőleg hat

- ha felkészítés és reflexió kapcsolódik hozzá
- ha nem alkalmi, hanem rendszeres tevékenységekre épül,
- ha a tanulmányokhoz is kapcsolódnak a tevékenységek pedagógiai céllal,
- ha személyközi kapcsolat az alapja,
- ha a diákok motiváltak, mert választhatnak a tevékenységek közül,
- ha különböző szociális háttérű diákok együtt vesznek benne részt.

Adaptáció

A jó
gyakorlat
„magja”

Ebből a „magból” az átvevő iskola létrehozza saját koncepcióját úgy, hogy a „magot” beilleszti saját körülményei közé, összhangba hozza hagyományaival, erőforrásaival.

Tapasztalatok hasznosíthatósága a magyar rendszerben

- Társadalmi érzékenyítés, elismerés
- Fontos a tapasztalatok folyamatos felhasználása a fejlesztéshez, kb. 10 év
- A tevékenységi körök pontosítása: munka-, segítő tevékenységek, személyesség
- Támogatása a folyamatnak: koordinátorokkal, képzésekkel, módszertannal, internetes felülettel, jó gyakorlatokkal, konferenciákkal, Facebook, hírlevél, érzékenyítő projekt, ajánlások a hét területre
- Hálózatosodás magán-kormányzati támogatással, pályázat?
- Kutatás
- Standardok kidolgozása

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

www.ofi.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE